
Motto: Milton Friedman – Inflace je nemoc, která – není-li zastavena včas – může společnost zničit.

„Pokud se co nejdříve neshodneme, mohlo by to tentokrát být pro lidský svět kritické!“ řekl po posledním zasedání Mezinárodního měnového fondu jeden z představitelů, který samozřejmě nechtěl být jmenován. Řekl to s tím nadneseným nadhledem, jakým se vykazují všichni mocní co sedí na postech ovlivňujících svět, aniž by hnuli prstem, protože nemají chuť nic měnit. Jakákoli nová myšlenka by mohla ohrozit jejich postavení a zájmy a tak musí vše běžet v daných mantinelech a intencích jimi určených a pokud možno nezadrhávat se. Ono prohlášení vyhodnotil deník Ekonomist následovně: Všichni jsou pro, ale nikdy se neshodnou jak toho dosáhnout.

Jenže tentokrát se to opravdu zadrhlo. K jednotnému názoru mezi mocnými nedošlo. Předběžné dohody ztroskotaly. A vinili se za to všichni navzájem.

Jestli někdo někdy bude zpětně zkoumat momenty onoho období a analyzovat je, aby se dopátral proč byly následky tak katastrofální, sotva uspěje. Jednalo se zřejmě o souhru náhod, ke kterým dochází v dějinách jen zřídka. Jako při ukřižování Ježíše Nazaretského, pádu Bastily nebo po Sarajevském atentátu.

A šlo to rychle, mnohem rychleji, než se dalo předpokládat a především, než tomu bylo možno jakkoli zabránit. Lidský svět se opět začal hýbat, ale tentokrát i hroutit.

V baru Globus, který se nacházel v suterénu činžovního domu nedaleko středu města, sedělo obligátních třicet hostů, většinou párů nebo párečků a na parketu přešlapovalo pár dvojic. Bylo kolem půlnoci a saxofonista Petr Pam do unylého ploužáku zasadil znenadání ostřejší a chraplavější tón, aby ty mumie před půlnoční přestávkou alespoň částečně probudil a rozhýbal. Už se těšil, že si u baru dá dvoudecku činzána s ledem a citronem, což bylo lacinější, než skotská whisky, na kterou v poslední době přestával mít chuť i peníze. Zpěvačka Lill dozpívala poslední sloku a šla mu držet místo. To naznačovalo, že za ní bude muset zaplatit.

„Víte, co je nového?“ zeptal se barman, když jim přisunul skleničky. „Zvyšujeme ceny! Na Newyorský burze právě vyskočilo zlato o dvacet procent!“

Petr Pam se o burzy nijak nezajímal. Ale barmana znal jako dobrého kšeftmana, který dovede na peníze reagovat rychle a spolehlivě.

„Co to říkal o zlatu?“ zeptala se Lill. Měla štíhlou postavu, dobře modelované nohy, jen pusinka se zdála stále vyšpulená, pro zájemce jakoby připravená k polibku. Občas se nějaký našel, pozval ji a ona se pak musela rychle rozhodovat, kam až může dovolit onomu žadateli přístup a zda si při tom vydělá na nové lodičky či lacinou kabelku.

„Má informace. Někdy jsou informace cennější než peníze! Když bude dražší zlato, bude dražší všechno!, řekl rozhodně Petr Pam a na Lill se usmál. Už několikrát spolu skončili v posteli, ale jejich vzájemné soukromí to nenarušovalo. Věděl, že nemá právo na ni žárlit a tudíž její status respektoval. Měli tu ostatně svá pevná zaměstnání, která je jakž takž živila. Pam bydlel přes dvě ulice, což mu náramně vyhovovalo. Život ve městě se ho většinou netýkal neboť ho ignoroval celodenním spánkem. Jen občas vyšel do centra a sledoval v tom spěšném přesunu lidí ženské obličej, a občas se otočil za dobře stavěnou postavou. Zejména nohy posuzoval náročně a málokterým dal nejvyšší známku. Výlohy a výklady ho nijak zvlášť nepřitahovaly, spíš si prohlížel vkusně navržené plakáty na informačních tabulích a někdy uspokojeně vykřikl nad reklamním billboardem, který ho zaujal.

Žil docela obyčejný všední život a ve svých šestadvaceti nesnil o změně, protože neměl naději na nějaký kvalitativní skok, který by mu přinesl slávu a peníze. Nepředstavoval si, že by hrál na zaoceánské

výletní lodi, nebo v symfonickém orchestru. Bez konzervatoře byl jen průměrným muzikantem zvládajícím komerční hudební žánry, u kterých byl eventuálně hotov vydržet až do smrti. Nevábná perspektiva zavánějící tuctovostí. Jenže, co v dnešním světě není tuctové? Na vše je vymyšlen obligátní postup udržující zisky i tempo života, které jako by se stupňovalo, aniž k tomu člověk zavdá příčinu. Tady v baru Globus se ono tempo příjemnou muzikou a dobrým alkoholem mělo spíš iluzorně zmírnit. Jenže v pohodě ubíhá čas daleko rychleji. Proto rychle uběhla i půlnoční pauza. Muzikanti

nastoupili opět na pódium, basista kývl na ostatní a v příjemném akordu elektronických varhan se jala Lill zpívat *Tam v dálce je můj svět*, tuctovou písničku, kterou jí Petr Pam složil. Ten večer barman zvedl ceny o pět procent, aniž si toho kdo všiml.

Následující den se nic podezřelého nejevilo, i když o nenadálém skoku ceny zlata informovaly ranní internetové zprávy a všechny rozhlasové i televizní tanice. Banky sice tajně vyhlásily pohotovost, svolávaly se narychlo správní rady a vytvářely možné scénáře, ale nebylo čeho se bát. Většina ekonomik zadlužených států už byla v podstatě v područí bank, od kterých si půjčovaly vesle dál. Počítalo se s tím, že cena zlata opět klesne. Jinak to ani nebylo možné. Asijské burzy však zareagovaly nečekaně. Vytáhly kdoví proč cenu ropy a hlavně zemědělských komodit. Přitom všechny měny zůstávaly vůči sobě ve stejných relacích. Jakoby peníze v tomhle směru nic neznamenal. Ku konci seancí to vypadalo na burzách jako v rozbořených mraveništích. Ale spíš šlo o chaos. Hlavní položka na kterou se soustředil zájem, zlato, už byla na mnohonásobku předešlé hodnoty. Zato ostatní akcie se řítily prudce dolů, aniž kdo pochopil, jak k takové situaci mohlo dojít. Index Down Jones skoro nestačil reagovat. Dolar a ostatní směnitelné měny tím rapidně ztrácely hodnotu. Proto se mnohé transakce s prodejem a nákupem ani neuskutečnily. Za imaginárními čísly oblétavajícími zeměkouli a měnicími se každým okamžikem se najednou skrývalo prázdno. Nikdo nechtěl jen tak, bez záruky, na základě jakýchsi hausnumer, poskytovat hmotné předměty a zboží. Tím ceny akcií padaly dál. Některé trhy naráz zkolabovaly.

Makléři, překupníci, burzovní obchodníci i podvodníci, kteří tímto obchodem žili, ztráceli přehled a kontrolu, a znejistěli. Přilévají svými chaotickými rozhodnutími do děje ještě větší zmatek. Prodělávali i spekulanti na pokles trhu.

Příští dny se začalo ozývat zaklínací slovo inflace ve všech médiích. Možná k tomu napomohl i náhlý pád banky JP Morgan, která s sebou strhávala řetězově další. Stát ji tentokrát nestihl podpořit. Banky byly naráz v obležení lidí čehož využili hakeři k přetížení bankovních webů a elektronické bankovníctví přestalo fungovat. Z těch nečekaných ran a ranů se už banky nevzpamatovaly.

V tisku se objevila zpráva o Hedge Fund Research (Hlavní databanka hedgeových fondů) která oznamovala, že fondy zpravující

několik bilionů dolarů pro penzijní fondy, se zhroutily. Peníze jakoby po slově inflace přestaly znamenat jistotu. Všichni se soustředovali na ceny. A ty jely nečekaně prudce vzhůru. Na vládní intervence do bankovních struktur už nezbyl čas. Ovšem, zadlužené státy, zejména ty evropské, využily situace a odmítly své dluhy splácet. Byla to vlastně jejich poslední šance, jak se zbavit neodvalitelného břemene, které trvale tížilo a narůstalo. To vyvolalo další šok a uspíšilo pád eura, dlouhý čas balancujícího nad koncem své existence. Bylo zbytečné svolávat Evropskou Radu, a všechny dosavadní orgány Unie, protože ta se bez jakýchkoli oficialit prakticky a tiše rozpadala. Zato vlády zasedaly v každé zemi a snažily se řešit nenadálý ultrakrizový stav.

Petr Pam se probudil v půl páté odpoledne. Vhodný čas na protažení, vykoupání a posilnění. Rozhodl se dát si, jako obvykle, něco teplého v bistru na nároží. Jenže předtím potřeboval vybrat peníze z bankomatu. Stála před ním poměrně dlouhá fronta. Zařadil se, sledoval automobily pomalu se ploužící v kolonách a lidi spěchající po chodníku a měl pocit, že je jich nějak méně než obvykle. Zato osob ve frontě za ním přibývalo. Najednou ho překvapil rozruch u výdeje peněz. Kdosi začal kopat do bankomatu a hlasitě nadávat:

„Nevydává!“ Je prázdněj! Bedna je prázdná!“

„Jestli nemáš náhodou prázdný konto!“ popichoval ho kdosi.